

9.2.2021

UDKAST TIL BETÆNKNING

om Kommissionens rapporter 2019-2020 om Montenegro
(2019/2173(INI))

Udenrigsudvalget

Ordfører: Tonino Picula

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om Kommissionens rapporter 2019-2020 om Montenegro (2019/2173(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til stabiliserings- og associeringsaftalen (SAA) mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Montenegro på den anden side, som trådte i kraft den 1. maj 2010,
- der henviser til Montenegros ansøgning af 15. december 2008 om medlemskab af Den Europæiske Union,
- der henviser til Kommissionens udtalelse af 9. november 2010 om Montenegros ansøgning om medlemskab af Den Europæiske Union (COM(2010)0670), Det Europæiske Råds afgørelse af 16.-17. december 2010 om at give Montenegro status som kandidatland og Det Europæiske Råds afgørelse af 29. juni 2012 om at indlede forhandlinger med Montenegro om tiltrædelse af EU,
- der henviser til Montenegros tiltrædelse til NATO den 5. juni 2017,
- der henviser til formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Thessaloniki, den 19.-20. juni 2003,
- der henviser til Sofia-erklæringen af 17. maj 2018 fra topmødet mellem EU og Vestbalkan og den prioriterede Sofiadagsorden, der var vedføjet denne erklæring,
- der henviser til Berlinprocessen, som blev igangsat den 28. august 2014,
- der henviser til sin beslutning af 29. november 2018 om Kommissionens 2018-rapport om Montenegro¹,
- der henviser til erklæringen og henstillingerne fra det 18. møde i Det Parlamentariske Stabiliserings- og Associeringsudvalg EU-Montenegro, der blev afholdt i Podgorica den 25.-26. februar 2020,
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 5. februar 2020 med titlen "Styrkelse af tiltrædelsesprocessen — Et troværdigt EU-perspektiv for landene på Vestbalkan" (COM(2020)0057),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 29. maj 2019 med titlen "2019-meddelelse om EU's udvidelsesstrategi" (COM(2019)0260), som blev ledsaget af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene med titlen "Rapport for 2019 om Montenegro" (SWD(2019)0217),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 6. oktober 2020 med titlen "2020-

¹ EUT C 363 af 28.10.2020, s. 127.

meddelelse om EU's udvidelsesstrategi" (COM(2020)0660), som blev ledsaget af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene med titlen "Rapport for 2020 om Montenegro" (SWD(2020)0353),

- der henviser til Kommissionens meddelelse af 6. oktober 2020 med titlen "En økonomisk plan og investeringsplan for Vestbalkan" (COM(2020)0641),
- der henviser til den fælles meddelelse fra Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik af 8. april 2020 med titlen "Meddelelse om EU's globale svar på covid-19-krisen" (JOIN(2020)0011),
- der henviser til Kommissionens vurdering af 21. april 2020 af Montenegros økonomiske reformprogram (2020-2022) (SWD(2020)0066) og til de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog mellem EU, Vestbalkan og Tyrkiet, som blev vedtaget af Rådet den 19. maj 2020,
- der henviser til det femte møde på stedfortræderplan i tiltrædelseskonferencen med Montenegro den 30. juni 2020 i Bruxelles, hvor forhandlingerne om det senest screenede kapitel, kapitel 8, "Konkurrencepolitik" blev indledt,
- der henviser til sine tidligere beslutninger om landet,
- der henviser til erklæringen om foreløbige resultater og konklusioner fra den internationale valgobservationsmission under OSCE's Kontor for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (ODIHR) til parlamentsvalget den 30. august 2020 i Montenegro, der blev udsendt den 31. august 2020,
- der henviser til sin henstilling af 19. juni 2020 til Rådet, Kommissionen og næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik om Vestbalkan efter topmødet i 2020²,
- der henviser til den fælles erklæring fra topmødet mellem Europa-Parlamentet og talsmændene for parlamenterne på Vestbalkan, der blev indkaldt af Europa-Parlamentets formand med lederne af parlamenterne på Vestbalkan,
- der henviser til Zagreberklæringen, der blev vedtaget på topmødet mellem EU og Vestbalkan, og som fandt sted via videokonference den 6. maj 2020,
- der henviser til topmødet mellem EU og Vestbalkan inden for rammerne af Berlinprocessen den 10. november 2020,
- der henviser til forretningsordenens artikel 54,
- der henviser til betænkning fra Udenrigsudvalget (A9-0000/2020),
- A. der henviser til, at hvert kandidatland vurderes individuelt på grundlag af dets egne resultater, og at hastigheden og kvaliteten af reformer afgør tidsplanen for tiltrædelsen;
- B. der henviser til, at demokrati og retsstatsprincippet er grundlæggende værdier, som EU

² Vedtagne tekster, P9_TA(2020)0168.

bygger på, og som står i centrum for udvidelsesprocessen og stabiliserings- og associeringsprocesserne; der henviser til, at der er behov for reformer for at imødegå de udfordringer, der stadig findes på disse områder;

- C. der henviser til, at Montenegro i øjeblikket er det land, der er nået længst sin forhandlingsproces, idet det har åbnet alle 33 screenede kapitler i den gældende EU-ret til forhandling, hvoraf tre er blevet foreløbigt lukket;
- D. der henviser til, at Montenegro fortsat har opnået resultater med hensyn til at gennemføre forpligtelserne i stabiliserings- og associeringsaftalen (SAA);
- E. der henviser til, at parlamentsvalget den 30. august 2020 har resulteret i den første magtoverdragelse i demokratiske rammer i landet;
- F. der henviser, at Montenegro modtager førtiltrædelsesbistand under instrumentet til førtiltrædelsesbistand (IPA);
- G. der henviser til, at EU nåede til enighed om en omfordeling af 374 mio. EUR fra instrumentet til førtiltrædelsesbistand for at bidrage til at afbøde de socioøkonomiske påvirkninger af covid-19 i regionen;

Engagement i udvidelse

1. glæder sig over Montenegros fortsatte engagement i EU's integrationsproces og dets generelle fremskridt;
2. glæder sig over åbningen af kapitel 8 (Konkurrencepolitik) og Montenegros beslutning om at acceptere principperne i den reviderede udvidelsesmetode; opfordrer navnlig til at opfylde de foreløbige benchmarks for kapitel 23 og 24, som vil være den næste milepæl; minder om, at kun tre kapitler er blevet foreløbigt lukket siden åbningen af det første kapitel i december 2012, og opfordrer til, at der sættes klart fokus på at arbejde på at behandle de afsluttende benchmarks i alle andre kapitler;
3. bemærker, at valget den 30. august 2020 resulterede i den første magtoverdragelse siden landets uafhængighed med fuld respekt for demokratiske standarder og Montenegros forfatning;
4. glæder sig over, at den nydannede montenegrinske regering den første arbejdsdag havde en drøftelse med medlemmer af Europa-Parlamentet og EU-tjenestemænd; opfordrer den nye regering til at bruge sit mandat til at fremskynde EU-relaterede reformer og tiltrædelsesforhandlinger;
5. understreger behovet for samarbejdsorienteret og konstruktiv sameksistens mellem præsidenten og den nye regering med henblik på at øge Montenegros fremskridt på vejen mod EU-tiltrædelse;
6. glæder sig over de seneste opinionsundersøgelser, som viser, at 75 % af borgerne støtter Montenegros tiltrædelse af EU, hvilket er et klart budskab til den nye regering om, at befolkningen ønsker reformer baseret på europæiske værdier;

7. roser Montenegros fremskridt på flere områder af tiltrædelsesforhandlingerne, herunder internationalt politisamarbejde og bekæmpelse af menneskehandel; opfordrer myndighederne til at fremskynde politiske og økonomiske reformer, navnlig med hensyn til retsstatsprincippet, retsvæsenet, mediefriheden og bekæmpelsen af korruption, hvor der skal gøres yderligere betydelige fremskridt;
8. opfordrer til aktivt engagement og passende inddragelse af landene på Vestbalkan i konferencen om Europas fremtid;

Demokrati og retsstatsforhold

9. noterer sig resultaterne og konklusionerne fra de internationale observatører fra OSCE/ODIHR og opfordrer myndighederne til at efterleve deres anbefalinger fuldt ud; glæder sig over regeringens vedtagelse af en afgørelse om oprettelse af et råd for kontrol med valglisten;
10. opfordrer alle politiske kræfter i det nyvalgte Skupština (parlamentet) i Montenegro til at indgå i en konstruktiv, meningsfuld og inklusiv dialog i parlamentet, da dette er nøglen til et vellykket parlamentarisk demokrati;
11. glæder sig over de første udnævnelser til Montenegros delegation til Det Parlamentariske Stabiliserings- og Associeringsudvalg EU-Montenegro; opfordrer til, at processen afsluttes, og at medlemmer af oppositionen udpeges så hurtigt som muligt;
12. gentager, at det er vigtigt at fremskynde arbejdet med gennemførelsen af handlingsplanerne for kapitel 23 og 24 og andre strategiske dokumenter vedrørende retsstatsprincippet, navnlig gennem en effektiv dialog på tværs af partierne med henblik på at sikre det nødvendige kvalificerede flertal for centrale udnævnelser inden for retsvæsenet og anklagemyndigheden;
13. beklager de begrænsede fremskridt inden for retsvæsenet og opfordrer de montenegrinske myndigheder til hurtigst muligt at tage fat på de resterende udfordringer med hensyn til retsvæsenets uafhængighed, professionalisme, effektivitet og ansvarlighed i overensstemmelse med henstillingerne fra Sammenslutningen af Stater mod Korruption (Greco);
14. udtrykker dyb bekymring over domstolsrådets fortolkning af forfatningen, som tolererer den ulovlige genudnævnelse af retsformænd for mere end to perioder;
15. glæder sig over, at der er gjort visse fremskridt i bekæmpelsen af organiseret kriminalitet, navnlig med hensyn til styrkelse af politiets kapacitet og professionalisme; understreger, at der fortsat er systemiske mangler i det strafferetlige system, som skal afhjælpes som en prioritet;
16. er alvorligt bekymret over de begrænsede fremskridt i bekæmpelsen af korruption og opfordrer de ansvarlige institutioner til at forbedre landets resultater med hensyn til konfiskation af kriminelle aktiver, retsforfølgelse og endelige domfældelser;
17. gentager, at der er behov for en solid strafferetlig reaktion på korruption på højt niveau; minder om behovet for en effektiv reaktion på påstået misbrug af statsmidler til

politiske partier og ulovlig finansiering af politiske partier;

18. glæder sig over bestræbelserne på at gennemføre reformen af den offentlige forvaltning og de resultater, der allerede er opnået; er bekymret over konklusionerne om, at partitilhørsforhold stadig påvirker beskæftigelsen i den montenegrinske offentlige sektor; opfordrer de montenegrinske myndigheder til at fortsætte deres bestræbelser på at skabe en effektiv offentlig forvaltning og fastholde ekspertise, navnlig med hensyn til EU-tiltrædelsesprocessen;
19. bemærker den kommende folke- og boligtælling i Montenegro og opfordrer de ansvarlige institutioner til at holde den i overensstemmelse med europæiske standarder og internationale henstillinger;

Respekt for de grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettighederne

20. beklager situationen med hensyn til ytringsfrihed og mediefrihed, et område, hvor fem på hinanden følgende rapporter fra Kommissionen har konstateret "ingen fremskridt"; fordømmer på det kraftigste alle former for angreb på medierne og intimidering af journalister og opfordrer til en hurtig og effektiv efterforskning af disse; opfordrer indtrængende Montenegro til at skabe betingelser, der fremmer en effektiv udøvelse af ytringsfriheden, som er en af EU's grundlæggende værdier og et afgørende element i Montenegros EU-tiltrædelsesproces;
21. understreger, at mediekendskab og mediefrihed er afgørende for at bekæmpe desinformation; opfordrer til en styrkelse af det europæiske samarbejde med Montenegro om bekæmpelse af desinformation og cybertrusler og hybride trusler;
22. fordømmer på det kraftigste verbale og fysiske angreb på og intimidering af nationale mindretal, navnlig i Pljevlja efter parlamentsvalget i august 2020;
23. noterer sig loven om beskyttelse af vold i hjemmet og anmoder om, at den gennemføres grundigt, da kønsbaseret vold, vold i hjemmet og vold mod børn fortsat giver anledning til alvorlig bekymring;
24. glæder sig over fremskridtene med hensyn til beskyttelse af LGBTI-personers rettigheder og vedtagelsen af loven om partnerskaber mellem personer af samme køn;
25. opfordrer de montenegrinske myndigheder til at finde en gensidigt acceptabel løsning på loven om religionsfrihed gennem en reel dialog med relevante interessenter og i overensstemmelse med Venedigkommissionens udtalelse af 24. juni 2019;

Forsoning, gode naboskabsforbindelser og internationalt samarbejde

26. roser Montenegro for dets engagement i inklusivt regionalt samarbejde og den konstruktive rolle, det spiller i Vestbalkanregionen, og glæder sig over Montenegros aktive deltagelse i en lang række regionale initiativer;
27. roser Montenegros fulde tilpasning til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og dets aktive deltagelse i civile missioner inden for rammerne af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP);

28. roser Montenegros fremskridt med og fornyede engagement i det internationale politisamarbejde og tilskynder landet til at fortsætte sine bestræbelser på at klare migrationspresset ved at videreudvikle sit internationale samarbejde om tilbagetagelse og øge sin kapacitet til at retsforfølge migrantsmuglernetværk;

Økonomien og covid-19-pandemien

29. glæder sig over Montenegros fremskridt med at styrke stabiliteten i landets finansielle sektor og med at gennemføre konkrete forbedringer af arbejdsmarkedsforholdene;
30. opfordrer Montenegro til at intensivere arbejdet med bedre tilpasning af uddannelsessystemet til arbejdsmarkedet med henblik på mere effektivt at tackle fænomenet med misforhold mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer og hjerneflugt blandt unge;
31. bemærker med bekymring covid-19-pandemiens indvirkning på Montenegros økonomi; opfordrer regeringen til at føre en ansvarlig makroøkonomisk politik og finanspolitik i lyset af den store offentlige gæld; opfordrer myndighederne til at gøre bedst mulig brug af EU's bistand for at afbøde virkningerne af krisen;
32. gentager, at Den Europæiske Union hurtigt har mobiliseret betydelig støtte til Vestbalkan med henblik på at håndtere sundhedskrisen i forbindelse med covid-19-pandemien og den socioøkonomiske genopretning af regionen;
33. opfordrer Kommissionen og Rådet til at inddrage Montenegro i fælles EU-indkøb af vacciner og til at afsætte et tilstrækkeligt antal covid-19-vacciner til borgerne i alle landene på Vestbalkan;
34. opfordrer Montenegro til at gøre bedst mulig brug af Kommissionens økonomiske plan og investeringsplan for Vestbalkan; anerkender dets betydning med hensyn til at støtte bæredygtig konnektivitet, menneskelig kapital, konkurrenceevne og inklusiv vækst i regionen;

Miljø, energi og transport

35. glæder sig over Montenegros fremskridt med hensyn til at diversificere sin elproduktion i retning af vedvarende energikilder samt landets aktive deltagelse i konnektivitetsdagsordenen for Vestbalkan;
36. glæder sig over den positive udvikling i retning af yderligere tilpasning af Montenegros nationale lovgivning om miljø og klimaændringer til gældende EU-ret; opfordrer myndighederne til at træffe hasteforanstaltninger for bedre at bevare beskyttede områder og potentielle Natura 2000-områder;

o

o o

37. pålægger sin formand at sende denne beslutning til formanden for Det Europæiske Råd, Kommissionen, næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant

for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og til Montenegros præsident, regering og parlament.